

NAŠ DOM

„Vrli Slovenci: Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike.“ A. M. Slomšek.

Izhaja vsak drugi četrtek. Naročniki „Slov. Gospodarja“ ga dobivajo zastonj. Posebej naročen velja s poštnino vred eno krono za celo leto. Posamezne številke veljajo 4 h. — Naročnina se pošilja na upravištvu „Našega Doma“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice (petit), če se enkrat natisne, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Vstaja na Hrvatskem.

Hrvatska kraljevina se malodane sama upravlja, z Ogrsko ima skupno upravo le pri pošti, železnicah, trgovinskih stvarih in pri vojaštvu. A ta skupnost pride Hrvatoma jako drago, kajti plačevati morajo za skupne potrebščine mnogo več, nego dobé od skupnih uradov. Ogrska izrablja in izsesuje Hrvate ravno s pomočjo teh skupnih zadev do zadnje kapljice krvi, do mozga. Da se to tem lažje dogaja, postavili so Ogri za bana ali cesarskega namestnika na Hrvatskem grofa Khuen-Hedervarya, kateri sovraži Hrvatsko, a gre Madžarom povsod na roko. Vse njegovo delovanje gre na to, da bi postala hrvatska kraljevina popolnoma odvisna od Ogrske in da bi se Hrvatje počasi pomadžarili. V zadnjem času je postal ban posebno drzen. Hrvatje so naznanjali zborovanja, na katerih so hoteli zahtevati popolno neodvisnost od Ogrske. Ban je siloma zabranjeval taka zborovanja. Hrvatje so bili razdraženi. In da bi se še bolj razdražili, razobešali so se na železnicah madžarski napisi in zastave. Seveda je vse to razburilo Hrvatoma kri in pričeli so se burni dogodki. Med nadutimi madžaronskimi uradniki in med hrvatskim ljudstvom je prišlo celo večkrat do resnih spopadov.

Dolžnost bana Khuen-Hedervarya bi bila, da pomiri razburjeno ljudstvo, da kaznuje izzivajoče madžaronske uradnike in da dela sam za neodvisnost od Ogrske. Toda ban dela ravno nasprotno. Nad hrvatsko ljudstvo pošilja policiste, orožnike in vojake. Hrvatske ječe so prenapolnjene z nedolžnim hrvatskim ljudstvom. Madžaronski sodniki dajejo hrvatskim kmetom visoke kazni, če zinejo le besedico nezadovoljnosti zoper Madžarone. Ljudstvu prijazne uradnike strastni madžaronski ban kar nenadoma odstavlja. Najboljši domoljubi bežijo iz domovine. S kmeti pa postopajo na Hrvatskem sedaj brez usmiljenja. V Križovacu je bilo ustreljenih čez 40 kmetov. V Križu so obesili dva kmeta. Ni ga dne, da bi se v tem ali onem kraju ne prelivala nedolžna hrvatska kri. Neštevilno pa je krivic, ki se gode kmetom sedanji čas po različnih uradih. Zato pa vre na Hrvatskem med ljudstvom, brusijo se sekire in kose, nabijajo motike in vile. Hrvatje hočejo postati samostalni, iznebiti se hočejo na vsak način sovražnikov svojega materinega jezika in svojih žepov! Povsod se prej ali slej vzbudi ljudstvo, če ga hočejo njegovi sovragi narodno in gospodarsko uničiti!

Nemiri v Makedoniji.

Zgodovina nam pripoveduje tudi o uporih slovenskih kmetov v 16. stoletju. Slovenski kmetje so bili takrat pravi sužnji nemških grajščakov. Tem so morali delati tlako, plačevati visoke davke v pridelkih, v zahvalo pa so jih naduti nemški grajščaki pretepali z bičem, jim oskrnjali hčere in žene.... Pohlevni slovenski kmetje niso mogli več prenašati takih krivic in grozovitosti, pograbili so za orožje ter šli nad grajščake.

Kakor nekdanji nemški grajščaki slovenske kmete, tako tlačijo še dandanes turški bogataši in uradniki slovenske Makedonce. Turški mogočniki ne ravnajo z njimi drugače nego s psi. Za to je nastal, kakor je našim čitateljem znano, tudi na Makedonskem upor proti Turkom. V Solunu so makedonski ustaši z dinamitom razstrelili turško denarno poslopje. Strašno so se vsled tega maščevali Turki ter umorili več stotin krščanskih Slovanov. Vendar je ta napad z dinamitom naredil sultanu v Carigradu velik strah. Pri sultanovi palači so se straže močno pomnožile.

Makedonski ustaši so tako dobro pripravljene, da morejo vzdržati vstajo še šest mesecev. Imajo še 25—30.000 kg dinamita, za katerega so plačali nad 15.000 K. Nad

Nekatere šege in obredi na papeškem dvoru.

(Sestavil A. Moravec.)

Na svetu je ni vzvišenejše časti in popolnejše oblasti kakor papeštvo, namestništvo božje na zemlji. Vsako, bodi še tako drzno čelo, se mora ponižati pred tolikim veličanstvom, najvišjim, ki ga človeško duševno oko sreča, ako se odmakne od pogleda na višave večnega Boga. Zato tudi v spisih svetih očetov čitamo najizbranejšje naslove, ki primerno označujejo to papeževo oblast. Papež se tam imenuje: splošni oče (patrijarh), knez vseh duhovnikov, škof škofov, oče očetov, višek apostolskega reda, varh zemlje, imitelj ključev k nebeskemu kraljevstvu, vikarij Jezusa Kristusa, pastir vseh duš, oskrbnik sveta in sadov odrešenja. Slovensko ljudstvo je otroško vdano sv. očetu in zategadel ga zanima vse, kar je v zvezi s poglavarjem sv. katoliške cerkve. Nedvomno bodo čitateljem „Našega Doma“ dobro došle tudi

sledenče črtice o nekaterih šegah in obredih na papeškem dvoru.

Kaj se godi, kadar umrje kak papež?

Vzlic svoji vzneseni oblasti, je papež vendar-le umrljiv človek kakor mi drugi, in končno tudi njemu neizbirčna smrt odvzame vse časti in dostojanstva. Truplo se povrne v prah, duša pa, ki je žarek, odsev samega Boga, torej večna, neumrljiva, gre k sedežu večnega Sodnika po svoje plačilo. V prvih časih, v prvih treh stoletjih po Kristusu so skoro vsi papeži umrli mučeniške smrti in pobožni verniki so z nevarnostjo lastnega življenja na skrivnem v skromne grobove v katakombah pokopavali telesne ostanke namestnikov Kristusovih na zemlji. Čim pa je s cesarjem Konstantinom Velikim († 326) zasijala sv. cerkvi srečnejša doba in je prenehalo preganjanje kristijanov, so tudi papeže pokopavali z dostojnimi obredi in tako so se že od najstarejših časov udomačile in uveljavile slovesnosti in šege papeževega pokopa. Nekateri papeži so pozneje te pogrebne obrede, kakor jih

tukaj opišemo, natanko določili s svojim ukazi (bulami).

Kadar papež umrje, se to takoj naznani kardinalu komorniku (kamerlengo), da truplo ogleda. Tisti torej opravlja nekam enak poset, kakor pri nas na deželi mrliški ogleda. Preden pa pride v sobano, kjer leži mrlič, potrka na zaprta vrata z zlatim kladivcem ter pokliče trikrat papeža po njegovem imenu. Potem stopi v dvorano, poklekne s spremljajočimi ga duhovniki pri mrliču ter opravi kratko molitev za večni mir ranjkega papeža. Na to vstane in se približa k mrliču, da se na lastne oči prepriča o papeževi smrti in da o tem takoj spisati zapisnik. Med tem sname prvi papeški komornik pokojnemu papežu ribiški prstan z roke ter ga vzroči z drugimi pečatmi ranjkega papeža kardinalu kamerlengu. Na vseh pečatih se takoj izbriše papeževo ime v znamenje, da je zanj nehala vsa oblast na zemlji. Od zdaj do izvolitve novega papeža vodi vladu sv. cerkve kardinal-kamerlengo v zvezi s kardinalskim zborom. Kardinal-kamerlengo vzame obenem v oskrbo papeževo palačo. V starih časih se je peljal

2 milijona patron je še skritih tako varno, da jih nobena turška preiskava ne najde.

Vkljub vsem skrivnim pripravam se je treba bati, da makedonski Slovani ne bodo uspeli proti svojim tlačiteljem. Ti so mnogo močnejši. Le če pride Slovanom na pomoč kaka tuja država, je upanje, da se osvobodijo turškega jarma. Tudi slovenski kmetje so imeli nesrečo s svojim uporom. Sovražnik je bil močnejši, kmetje so podlegli ter morali zopet kriviti svoje hrbte pred nemškimi grajščaki.

Strašen požar v Slov. Gradcu.

Velikanska nesreča je obiskala dne 10. maja Slov. Gradec. Ogenj je upepelil tretjino mesta. Zgorelo je 49. posestnikom 68 poslopij. Tudi streha in podmostki cerkvenega stolpa so postali žrtev ognja. Kar je zgorelo, se ceni na 702.000 K vrednosti, a zavarovalnine se bo dobilo samo 150.000 kron; mnogi niso bili zavarovani, mnogi jako nizko. Ogenj je nastal v cerkveni ulici v Požganovi hiši. Gospodinja Požgana je vsipala še tleči ogenj na smetišče, katerega je veter razpihal ter zapalil hišo. Zgorela je cela cerkvena ulica, in po eni strani barvarska in glavna ulica. Ker je pihal hud veter in so hiše bile krite večinoma s škodlami, je bilo v četrty uri vseh 68 poslopij v plamenu. Rešiti se je dalo le malo. Prebivalci so morali hiteti iz svojih stanovanj in so si komaj rešili golo življenje. Za njimi je švigal plamen in pokalo in podiralo se je tramovje. Ženske so hitele iz hiš z razprostrtimi rokami ter glasno jokale in plakale. Možje so se še ozirali nazaj, a vsako upanje je bilo zastoj. Tolažili so žene, a tudi samim so se udirale debele solze čez lica. Otroci so bili blede in prestrašeni, se plaho stiskali ob svoje rešitelje ter sedaj in sedaj vriščeče zajokali.

Tam je stal mož, žena in hčer. Gledali so na plamen, ki je hlastno požiral njihovo hišo. Ničesar niso rešili, razven kar so imeli na sebi. Obupno je vila žena roke, hčerka jokala in tudi mož se je solzil kot majhno dete. Vse je izgubil, kar si je v teku let pripravil! Zopet mora znovega začeti...!

po izvršeni ogledbi umrlega papeža v spremstvu švicarske straže*) v svoje stanovanje ter je dal v znamenje papeževe smrti zvoniti z velikim zvonom na Kapitolu**) in takoj se oglašé in zazvené vsi zvonovi po vseh cerkvah večnega mesta.

Ko poteče 24 ur od papeževe smrti, pridejo v palačo zdravniki ter odprejo papežovo truplo. Drob se izvzame, shrani v posebni skrinjici in prvi izmed papeževih kaplanov odpelje ga potem v dvorni kočiji v cerkev sv. Vincencija in Anastazija, kjer se pokoplje. Truplo se potem mazi in z drago mastjo namaže. Na to oblečejo ranjkega papeža v njegov domači ornat, polože na paradni mrtvaški oder pod baldahinom in ljudstvu je dovoljen pristop k mrliču. Okoli mrtvaškega odra

*) Od 15. stoletja sem imajo papeži za svojo telesno stražo tako imenovano švicarsko gardo, ki šteje 117 mož. Natančneje o tem pozneje.

**) Mesto Rim je zgrajeno na sedmerih holmih. Na vatikanskem holmu je sezidana sedanja papeževa palača, ki ima po hribu svoje ime Vatikan. Kapitol je v notranjem mestu, najstarejši, in v zgodovini najimenitnejši del mesta, kjer so bili v starejših časih vsi važnejši uradi.

Žena drži stol v roki. «Kaj ste rešili?» jo vprašamo. V prvem strahu je zgrabila za stol, bežala z njim iz plamena, a drugokrat se ni mogla več vrniti. Nekaj malenkosti se so ji rešili drugi dobri ljudje. Ob majhnem kupičku je stala, držala preplašena za stol ter se z obupnim obrazom ozirala sedaj na rešeni kupček, sedaj na gorečo hišo. Mož ni bil doma, odšel je za zaslužkom. In ko se vrne, našel bo prazno pogorišče...

«Kje je moje dete, kje je moje dete? Z enim sem se rešila, drugega ni!» In obupno je kričala ter iskala izgubljeno svoje dete. Ko smo ji pokazali rešeno dete, pritiskala ga je na svoje srce ter bila vsa srečna.

Ker se je bilo bati, da se podere stolp na cerkev, prebije obok ter nastane ogenj v cerkvi, odneslo se je sv. Rešnje telo v Stari trg. Ljudje so pobožno poklekali in solze so se jim udirale, ko je hitel duhovnik mimo njih s sv. Rešnjim telesom.

Dogajali so se srce pretresujoči prizori...

V nesreči je treba pomoči, to je najboljša tolažba. Ko so cesar izvedeli o grozni nesreči, darovali so takoj 10.000 K. Po naših cerkvah pa se je zaukazalo darovanje za slovenjegraške pogorelece. V Slovenj. Gradcu so pa sestavili Slovenci poseben odbor za pobiranje milodarov. Predsednik mu je č. g. mestni župnik Iv. Jazbec. Tudi temu odboru se lahko pošiljajo doneski. Vrli Slovenci, pokažite svoje usmiljeno srce!

Črtice o socijalnem vprašanji.

(Piše Al. Kokelj.)

IX. Še enkrat kapitalisti.

S čim se še pomnožuje bogastvo kapitalistov? Viri njihovega bogastva so nadalje:

c) Zavarovalnice in banke. Ti imaš zavarovana svoja poslopja za ogenj ali si sam zavarovan za življenje. Vsako leto plačaš zavarovalnici gotovo svoto denarja. V slučaju nesreče ti izplačajo svoto, za katero si bil zavarovan, če ti ne bodo kaj odtegnili. A nesreča, da bi pogorel, —

česar nas tudi Bog varuj — se ne zgodi pogosto, ti pa vendar plačuješ zavarovalnici leto za letom. Kam gre tvoj denar? V žep nekaterim bogatinom. V Trstu je zavarovalnica za ogenj in življenje »Assecurazioni Generali«. L. 1896 so uplačali zavarovanci za ogenj 8,307.924 gld., pogorelci so dobili nazaj 2,823.129 gld. Je ostalo torej zavarovalnici 5,484.795 gld. Zavarovanci za življenje so plačali 7,887.185 gld., izplačalo se je zavarovanim 4,238.951 gld. Je ostalo zavarovalnici 3.648.234 gld. Vsega prebitka je bilo torej 9,133.029 gld. Od te svote so dobili mastne plače uradniki in agenti ter so se poravnali drugi mali stroški. Čistega dobička je bilo tisto leto 2 1/2 milijona gld., kar je padlo v žep delničarjem. Take in enake dohodke imajo leto za letom tudi druge zavarovalnice, katerih je v Avstriji krog 60. L. 1896 je prejelo 10 delniških zavarovalnic za življenje 51 milijonov goldinarjev, izplačale so le 18 milijonov, ostalo jim je 33 milijonov. Ravno tako je z zavarovalnicami za ogenj, katere plačajo nazaj komaj eno tretjino tega, kar so prejele, vse drugo poberejo dobro plačani uradniki, agenti in delničarji. Nič ni torej čudno, če se razne delniške zavarovalnice in njihovi agenti tako upirajo ustanavljanju deželnih zavarovalnic, katere bi prinašale dobiček deželam in ne bogatinom.

Jednake dohodke kot pri zavarovalnicah imajo bogatini pri bankah. Banke so središče denarnega prometa, zato imajo tudi pri njih kot pri zavarovalnicah Judje glavno besedo. C. kr. avstrijsko-ogerska banka je imela l. 1895 čistih dohodkov 11,504.662 goldinarjev. Od tega so dobili delničarji 7,081.219 gld. in uradniki 2,820.602 gld. L. 1902 so imele čistega dobička »Länderbank« na Dunaju 4,355.882 K, »Wiener Bankverein« 6,269.317 K, »Unionbank« 2,588.195 K itd. Kot v teh jednako je v vseh avstrijskih bankah, katerih je l. 1901 bilo 67. Čisti dohodek vseh teh bank l. 1901 je znašal nad 72 milijonov kron. Višji uradniki pri zavarovalnicah in bankah imajo večjo plačo kot cesarski ministri. Ravnatelji bank imajo do 80.000 K na leto. Ali je torej čudno, če ljudstvo nima denarja, ker ga imajo »zgornji« veliko preveč?

goré samo 4 debele voščene sveče, častno stražo preskrbujejo vselej po dva papeška plemenita stražnika, pred odrom pa kleči spokorni brat ter moli za večni mir pokojnikov.

V prejšnjih časih je bil papež tudi posveten vladar, velik del laške dežele je bil pod njegovo oblastjo. Papež je imel takrat svoje vojake kakor vsak posvetni vladar; ravno tako je imel tudi svoje ministre in druge uradnike. Ljudem je baje ugajalo pod papeško oblastjo. L. 1870 so papežu vzeli deželo in zdaj je ostalo samo še ministerstvo zunanjih zadev (sedanji minister ali državni tajnik je kardinal Rampolla) in papeževa zastopništva (apostolske nunciature) pri nekaterih vladarskih dvorih. Tudi več palač je imel v prejšnjih časih papež v Rimu, a tudi teh so ga oropali, recimo na primer »Angeljski grad« in pred vsem krasno zgradbo Kvirinal na kvirinalskem griču, kjer stanuje sedanji laški kralj. Zlasti pa je bil Kvirinal priljubljeno stanovanje nekaterih papežev, ki so tam tudi umrli. Ako je umrl papež v Kvirinalu, potem so ga prepeljali zvečer drugega dne po njegovi

smrti v slovesnem sprevodu v Vatikan. Mrliča so položili na nosila, ki so bila podšita z rdečim baržunom (žametom) in okrašena z zlatimi premami (franžami). Papeževega obraza niso zakrili, tako da ga je bilo videti med potom. Nosila so bila tako upravljena in prisposobljena, da so jih lahko naložili na hrbet dveh olišpanih mul, ki sta prenašali ranjkega papeža v Vatikan. Na čelu spreveda korakajo papeški strežniki in oddelek švicarske garde s sklonjenimi zastavami in v zad obrnjenimi sulicami. Poleg mrliča gredo z gorečimi bakljami spokorni bratje, šepetajoč molitve. Neposredno za nosili sledita dva oddelka plemenite papeške straže s svojimi poveljniki. Za temi jaha papežev nadkonjar čilega črnca, ki je pokrit z belo atlasovo odejo, raz katero visé vrvice (žnure). Sprevod zaključí oddelek pešcev z gorečimi zažigavnicami (luntami), ki pelje s seboj 7 topov. Dospevši v Vatikan ustavi se sprevod pred Konstantinovimi (kraljevskimi) stopnicami, 4 spokorni bratje vzamejo nosila na rame ter odnesó v sikstinsko kapelo. Tam se mrlič obleče v papeški ornat, položi na mrtvaški oder,

d) Obrestovanje. Imaš bankovec za 100 K. Shrani ga v skrinjo in poglej čez eno leto, če bo imel kaj mladih. Ničesar ne boš našel. Če ga pa posodiš sosedu za eno leto po 5%, dobiš ob letu nazaj bankovec in še 5 K obrestij. Odkodi so prišle te krone? Te krone so sad sosedovega dela in truda. On ti da nazaj bankovec in še 5 K od vrednosti svojega dela. Obresti torej niso nič drugega kot zaslužek drugih ljudi. Kdor je dolžen posojilnici 1000 K po 5 1/2%, mora nesti vsako leto 55 K obresti v posojilnico kot sad svojega dela. Iz tega se razvidi, da so obresti pravi rak gospodarskega življenja. Koliko posestev pride na nič, ker posestniki ne morejo več plačevati obrestij!

Nasproti pa je na dobrem, kdor ima denar na obrestih. Obrestuje se dandanes od 3 1/2% do 6% in še čez. Kapital ali glavnica se podvoji vsakih 20 let že pri navadnih obrestih. Ena krona prinese torej z obrestmi v 20 letih 2 K, v 40 letih 4 K, v 60 letih 8 K, v 80 letih 16 K, v 100 letih 32 K in tako se podvoji glavnica vsakih 20 let. V 200 letih prinese ena krona že 1024 K, v 300 letih 32.768 K, v 400 letih pa že nad eden milijon. A kaj je ena krona! So bogatini, ki imajo na obrestih stotisoče in milijone. Takim se denar kar sam dela. Čuj! Vse evropske države imajo zdaj dolga okrog 130.000 milijonov kron. Pomisli, koliko znašajo vsako leto obresti od te svote! Sama Avstrija je plačala lani od svojega dolga nad 369 milijonov kron obrestij, Italija pa 575 milijonov lir (lira = 95 vinarjev). In to gre leto za letom. Kdo li dobi te obresti? Velika večina gre v žep judovskih bogatinov. A poleg držav imajo dolgove še dežele, mesta, občine in posestva. Sami zemljeknjižni dolgovi avstrijskih posestev so l. 1900 znašali 3.725.265.244 K. In od tega se plačujejo obresti leto za letom. Mnogo jih je, ki morajo dajati ves svoj zaslužek upnikom v podobi obrestij. Upniki, obrestovavci žve torej od žuljev drugih ljudi. In iz tega spoznamo zopet en vzrok, zakaj delavno ljudstvo nima denarja. Zato ker velik del svojega zaslužka daje upnikom v podobi obrestij.

e) Oderuštvo in goljufija pre-

kupcev, pri trgovini, pri državnih posojilih in zalaganji armade, na borzi in pri drugih podjetjih sta tudi bogata vira kapitalistov. Cene poljskim pridelkom ne določajo kmetje, ki jih pridelujejo, marveč bogatini. V Evropi imajo pri tem prvo besedo Judje, v Ameriki so pa žitne cene najbolj odvisne od bogatega žitnega trgovca Armoura. Ko je žito še na polji, razlagajo žitni trgovci po časopisih: tu in tam se letos obeta bogata žetev, cena bo nizka. In res, ko žito dozori ali še prej, že gredo bogatini in je po ceni pokupijo od poljedelcev. Čez nekaj mesecev, ko imajo žito že v svojih skladiščih, pa spet naznanjajo v časopisih: prva poročila niso bila resnična. Žita se ni toliko pridelalo kot se je pričakovalo; cena bo poskočila. In res, cena naenkrat poskoči, oderuhi pa delajo lepe dobičke, ko prodajajo žito trgovcem in mlinarjem. Jednako se dela z drugimi pridelki. A najnesramnejše delajo prekupci pri hmelji. Dokler ga ima kmet, je po ceni, ko ga pa prekupi Jud, cena takoj poskoči. In še več! Savinjski in gališki hmelj se spravljata v Zatec na Češko. In od tam se pod imenom žateški hmelj z velikim dobičkom prodajata pivovarjem. Ni li to goljufija, ker Judje spravijo kmeta ob ves ali vsaj večji del dobička?

Kakor delajo prekupci s kmečkimi pridelki, jednako delajo goljufni trgovci z drugim blagom. Nastavljajo visoke cene in delajo lepe dobičke. A to jim gre še prepočas. Nekaj blaga prodajo in denar vtaknejo v žep, nekaj ga pa po noči spravijo h kakim sorodnikom ali prijateljem. Ko je vse lepo pripravljeno, napovedo konkurz in upniki se lahko obrišejo. Čez nekaj časa se otvori firma pod drugim imenom. Kdor je napravil parkrat tak konkurz, je gotovo bogat mož. In take goljufije niso redke; vsak čas poročajo o njih časopisi.

Velike dobičke delajo kapitalisti pri državnih posojilih, zlasti v vojski. Nekdo pravi, da Jud bogati, ko se vojska napove. Takrat grabi na borzi, ko delnice padajo, in državi posojuje denar. Jud bogati med vojsko, ko jo zalaga s potrebščinami. V zadnji vojski z Buri so kupovali Angleži konje na Ogrskem. Agenti so jih goljufali

za veliko tisoč. Jud bogati, ko se mir sklepa in plačuje vojna odškodnina. Ministri iščejo pri njem posojila. Znano je, kako hudo so bili bogatini privili uboge Špance po zadnji nesrečni vojski z Amerikanci. Kdo ima torej dobiček od vojske? Kapitalist — Jud!

Pred vsem pa borza polni žepe kapitalistom. Na borzi se sklepajo kupčije z raznim blagom, trguje se z obligacijami in delnicami. A delajo se tudi velike goljufije. Naj navedem par izgledov. Jud baron Hirsch je prevzel stavbo turških železnic. Sam ni imel dosti denarja, zato je naznanil po časopisih, da bi ljudje pokupili v ta namen izdane »turške srečke«, češ, da bodo nesle visoke obresti. Ljudje so verjeli in kupovali; železnice so se začele zidati. A kmalu so pisali časopisi, da so železnice slabe, da »srečke« ne bodo nič nesle itd. Ljudje so se vstrašili zgube in so prodajali »srečke« za malo ceno. Hirsch je vse pokupil in je profitiral pri tem kot se je sam izrazil okroglih 25.000.000 goldinarjev. To je bila goljufija! Železnice so pa dobro šle in še zdaj gredo. Na ta način je sam dobil vse »srečke«, katere so mu nesle visoke obresti. Umrl je pred nekaterimi leti in je zapustil 550.000.000 K premoženja. Pri tej velikanski goljufiji so Hirscha podpirali judovski časopisi, katere je podkupil, da so pisali zanj. Iz gotovih virov je znano, da je bilo na Dunaju podkupljenih 73 listov. Med drugimi so dobili v ta namen tedanji »Tagblatt« 32.000 gld., »Neue freie Presse« 25.000 gld., »Fremdenblatt« 12.000 gld. itd. Tako bogat Judje. L. 1892 je nek dunajski list prinesel vest o bližnji vojski; takoj so padle akcije na borzi in kapitalisti so »zaslužili« v nekaterih urah 10 milijonov.

Pred nekaterimi leti so sklenili francoski bogatini, da bodo prekopalii zemeljsko ožino med severno in južno Ameriko. Za to pa je bilo treba denarja, ker proračun se je glasil kot je razvidno iz referata v francoskem parlamentu z dne 14. februarja 1880 na 848 milijonov frankov (frank je 95 vin. n. d.). Povabili so torej Francoze, da bi uložili denarje, češ da se bodo dobro obrestovali. Ljudstvo je to storilo. A podjetniki so naredili samo eno tretjino prekopu in so porabili do l. 1888 ne le 848

plemeniti papeški gardisti se razpostavijo na častno stražo, spokorni bratje kleče okoli odra in molijo celo noč. Okoli odra gori zdaj tudi veliko voščениh sveč.

Naslednji dan se zberejo kardinali in prelati v sikstinski kapeli in škropijo truplo. Nato vzdigne osem duhovnikov truplo ter ga nesó v spremstvu kardinalov, vsega duhovništva, plemenite in švicarske straže v svetopetersko cerkev, in ko podeli vikarij svetopeterske cerkve rajnemu papežu absolucijo (odvezo), ga odneso v kapelo sv. Zakramenta. Ondi leži mrlič za omrežjem z nepokritim obrazom, noge molí skozi omrežje, da jih verniki poljubijo.

Tretji dan zvečer se snidejo kardinali znovič v kapeli sv. Zakramenta in mrlič se odnese med prepevanjem 50. spokornega psalma »Miserere« v nasproti ležečo korno kapelo. Tam je že pripravljena mrtvaška truga iz cipresovega lesa, ki jo izškropi svetopeterski vikarij. Krsta je obložena z odejo iz zlate tkanine in na to se položi mrtvi papež. Ako je slučajno med prisotnimi kardinali kak sorodnik rajnega papeža, ga tisti pokrije, sicer pa to stori najvišji papeški dvorni hišnik. K

nogam pokojnega papeža se položi žameten karnezinast mošnjček, v katerem so zaviti tri enakobarvni, toda manjši mošnjčki. V prvem je toliko zlatih, v drugem toliko srebrnih in v tretjem toliko bakrenih penozov, kolikor let je ranjki papeževal. Končno razprostreta še dva papeška obredarja preko trupla rdečezametno pokrivalo, krsta se zatvori ter zabije z žrebli.

To krsto iz cipresovine denejo potem v večjo, svinčeno krsto; na njenem pokrovu je zapisano ime pokojnega papeža, kakor tudi število let njegovega papeževanja ter dan in leto njegove smrti. To svinčeno krsto zapečatita kardinal-kamerlengo in papeški najvišji dvorni hišnik in končno se svinčena krsta vloži še v tretjo leseno. Trojnata krsta se odnese naposled v nišo (zidno jamico) nad vratmi, ki vodijo v oblačilnico papeških pevcev na desni strani korne kapele, in tam ostane dotlej, dokler se za njo ne zgradi posebna rakva, ali dokler ne umrje drug papež, kajti takrat se mora itak krsta odstraniti. Ako pa si je ranjki papež sam določil svoj grob, smé se vendar šele po preteku enega leta vanj prenesti.

Tretji dan po papeževi smrti se pričnejo zanj opravljati bile in se vršijo devet dni. Vsak dan zjutraj opravi kak kardinal v korni kapeli peto črno mešo. V sredini kapele je postavljen mrtvaški oder (katakalk), okoli katerega gori 20 rumenovoščenih sveč. Ko kardinal odmašuje, zapoje vselej še pri mrtvaškem odru »Libera« ter podeli pokojniku absolucijo (odvezo).

Prvi dan, kadar se začnejo opravila za mrtvega papeža, služi se samo v svetopeterski cerkvi 200 črnih meš, vsak naslednji dan pa 100, h katerim pa se ne prištevajo one, ki se opravljajo po drugih rimskih cerkvah in samostanih. Deveti in zadnji dan ima od kardinalov izvoljeni prelat slovesno propoved na spomin rajnega papeža. Po končani pridigi gredo vsi prisotni kardinali okoli velikega mrtvaškega odra,*) petero izmed njih, ki so maševali slovesne črne maše, poškropé in pokačé katafalk in ko se zapoje na koncu obredov »Requiescat in pace«, odgovore vsi: »Amen« in obredi so končani.

*) Ta katafalk se imenuje: Castrum doloris.

milijonov, marveč 1400 milijonov frankov. Kam je šel denar, se še danes prav ne ve. Le to je gotovo, da je bila to ena največjih svetovnih goljufij. Neumni bogatini so izvlekli denarje iz ljudstva in je zapravili.

To so izgledi nekaterih velikih goljufij, a manjše se dogajajo vedno. Začetniki in neizkušeni ljudje pridejo na borzi lahko v kratkem času ob vse premoženje.

V šestem odstavku »Črtic« sem rekel, da je glavni vzrok socialnega vprašanja liberalizem. Kdor je zadnje odstavke pazno prečital, je lahko uvidel, da je to gola resnica. Kapitalisti, podjetniki, oderuhi in z brezvernim duhom napojeni državniki so porabili slobodo, katero jim je ponudil liberalizem. V imenu slobode so vzeli v zakup vse novodobne iznajdbe, v imenu slobode so vzeli ljudstvu vero ali mu vsaj omajali versko zavest, v imenu slobode so mu vzbudili nebroj novih potreb in v imenu — slobode so mu izpraznili žepe.

Razne novice in druge reči.

Naše misli. Celi Spodnji Štajer stoji pod utisom velikega požara v Slov. Gradcu. To je nenavaden, strašen dogodek. Pri nesreči noben človek, ki je le količkalj plemenit, ne vpraša, kake narodnosti je ponesrečenec, ampak tukaj govori krščanska ljubezen do bližnjika in hiti na pomoč. Za to prosimo svoje čitatelje, da darujejo za Slov. Gradec, po možnosti, ne vprašajoč, kake narodnosti so pogorelci! Slovenci bodimo plemeniti! Zelo čudno pa se nam zdi neko nemško ravnanje. Nemški časniki so razglasili, da je društvo sudmark samo darovalo večjo svoto za nemške pogorelece in da pri drugih nabira milodarov za nemške pogorelece. Ali za slovenske ne? Zakaj se v nesreči dela taka razlika? In še nekaj prigodom tega požara! Nemški listi in za njim seveda tudi »Štajerc« piše, da se je v Slov. Gradcu, ko je ogenj izbruhnil, vršilo slovensko zborovanje in da slovenski zborovalci niso hoteli iti gasit in da so morali orožniki priti ponje. Glejte, s takimi lažmi črnijo nemški listi nas Slovence! Resnica je namreč, da se zborovanje niti začelo ni, da se sploh ni vršilo. G. Korošec iz Maribora je prišel, kakor nam poročal, še le zvečer, predno se je odpeljal, prvokrat in edinkrat v zborovalno sobo pogledat. Takrat so prišli slučajno v zborovalno sobo tudi isti slovenski možje in fantje, ki so gasili na stolpu, ki so torej bili v največji nevarnosti. Delali so od 1/2 do 7 zvečer neprenehoma in večina jih je bilo ranjenih. Nevarnost v stolpu so proti 7 uri srečno odstranili in hoteli so se nekoliko pokrepčati, potem pa iti zopet na delo. Te požrtvovalne može in fante, ki so tvegali svoje življenje, pa sedaj nemški listi in »Štajerc« v zahvalo psujejo, da niso hoteli iti gasit, ko je začelo (!) goreti, da so jih morali celo orožniki goniti k delu. Taka nemška nesramnost mora razburiti vsakega Slovenca! To so naše misli v zadnjem času!

Mladeniška organizacija. V mariborskem Narodnem domu se je vršilo zadnji četrtletni majhno zaupno zborovanje, na katerem se je govorilo tudi o mladeniški organizaciji na Spod. Štajerskem. Letošnje leto se bodo vršili štirje manjši mladeniški shodi, združeni s cerkvenimi slavnostmi za mladeniške Marijine družbe. Nasvetovali so se sledeči kraji: Sv. Trojica v Slov. goricah, Črnagora pri Ptuj, Petrovče v

Sav. dolini in Kozje. Sestanek vseh spodnještajerskih slovenskih mladeničev pa se namerava prirediti ob priliki zborovanja »Zveze kršč. soc. nepolitičnih društev« v Mariboru. Mladeniči, ki niso mogli priti na zborovanje, so poslali pismo svoje nasvete, kakor mladeniči: Kramberger iz St. Ruperta, Nemec iz St. Jurija na Ščavnici in drugi. Naše geslo v organizaciji ostane: Mi gremo naprej, mi mladi!

Sp. Kungota pri Mariboru. Od vseh strani širne slovenske domovine beremo vesele in žalostne dogodke v Našem Domu. Le uboga Kungota je spala, dokler je ni zbudil oni neustrašeni kralj Matjaš, ali Naš Dom. Poprej se je tu potikal »Štajerc«, držal se je bolj premožnih gospodarjev in gostiln. A sedaj ga je Naš Dom prekosil. Poprej se je pri kozarcih sladkega vina norčeval z našim dečkom, Našim Domom. Med tem pa je naš deček pridno zahajal v šolo, ga prekosil v modrosti in pameti. A rastle je že tudi, pa se še bo bolj postavil. Mi kungotški slovenski mladeniči ga spoštujemo, ker je pameten naš sodrug. Naše geslo bodi, lažnjivega ptujskega Štajerca v peč, Slovenskega Gospodarja na mizo, Naš Dom pa v roke!

Sv. Jakob v Slov. goricah. Sprejmi ljubi »Naš Dom« par vrstic v spomin rajni 31 letni Julijani Lorber, deklici iz Marijine družbe, katero smo nedavno izročili materi zemlji. Dobra hčerka vrlih starišev je bila lepega, ponižnega vedenja ter vsled tega zelo priljubljena. Tovarišice iz Marijine družbe so ji zapele ob grobu slovo, da so bili mnogi ganjeni do solz. Na svidenje nad zvezdami!

Sv. Križ na Murskem polju. Zopet je prišel čas, in začelo se je glasiti, česar v dolgi mrzli zimi ni bilo toliko slišati, namreč bolj živahno »mladeniško gibanje«. Veselica, ali bolj rečeno »spomladanska veselica«, katero je priredilo bralno društvo pri Sv. Križu, dne 3. majnika, je bila sijajna. Posamezne točke vsporeda so bile izborne. Posebno igra »Zamujeni vlak« je bila prav mojstersko dovršena; fantje le tako naprej! Obiskovalcev je bilo precejšnje število obojega spola. Posebno moram omeniti slavno gospodo iz Ljutomer, ki nas je počastila s svojim prihodom. Po veselici je bila prosta zabava pri gospodu J. Hauptmanu tudi obilno obiskana. Tudi šaljive pošte nam ni manjkalo. Kot govornik so nastopili g. J. Karba iz Ljutomer. Njih beseda je slovesno donela po dvorani v nauk in izpodbudo mladine na Murskem polju. S krepkimi besedami so izpodbujali mladino do živahnega mladeniškega gibanja, in da bi se tudi med mladino Murskega polja popolnoma izpolnjeval izrek, ki se glasi: »Mi gremo naprej, mi mladi!« — M. S.

V Ptuj se je zadnje nedeljo zopet predstavljala igra »Lurška pastirica«. Vsi smo bili zadovoljni z njo in polni hvale do vrlih oseb, ki nam prirejajo take lepe, nedolžne zabave. Če je »Štajerc« zopet poslal Voglarja iz Mestnega vrha za svojega poročevalca, ne vemo, toda čudili se ne bomo, ako bo zmerjal čez igro kakor je »Lurška pastirica«.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Pri Sv. Miklavžu smo edno zadnjih nedelj zagledali na hiši g. Gere Ivanuša, čujte, nemški napis: G. Ivanuscha. Hvala Bogu, da imamo tudi narodna trgovca in krčmarja, ki nimata nemških napisov. Naše pevsko društvo kaj lepo uspeva, skoraj vsako nedeljo se sliši iz

šolskega poslopja milo doneča slovenska pesem. Želimo tudi, da bi bralno društvo skoraj delovalo ter bi nam mnogo lepega in koristnega berila podalo. Vsem mladencem širne Slovenije bratski pozdrav miklavževski fant.

Zavrč. Dragi »Naš Dom!« Jaz sem isti kmet, o katerem zadnja številka »Štajerca« tako krivo poročala, da bi bil sprevidel, da se po klerikalni poti ne pride daleč. Ne, ravno nasprotno je. Moram očitno priznati, da sem prej hodil po »Štajerčevi« poti, pa hvala Bogu, ob pravem času sem zapazil, da je »Štajerčeva« pot nevarna, zato sem našega č. gosp. kaplana naprosil, naj mi naročijo »Naš Dom«, kar so tudi blage volje storili. Z velikim veseljem prebiram Vaš list in obljubljam tukaj javno, da hočem Vašemu listu zmiraj zvest ostati, zato je pisarjenje »Štajerčev« o meni popolnoma neresnično. — Predrzo je napadel zlobni »Štajerc« tudi našega gospoda kaplana povodom mihalske nedelje lanskega leta, ko so se po dokončani službi božji pri Sv. Mohorju prijazno odzvali povabilu mojega tasta, da so šli tja na kosilo, pri katerem sem bil tudi jaz navzoč. Da bi gospod kaplan domu grede kaj iskali, je nesramna laž, zakaj jaz sem jih spremljal po potu skozi gozd do svoje hiše. Vprašam te, lažnjivi »Štajerčev« »resnicoljub«, bi li bil tudi takrat tako skrben za g. kaplana, ako bi po slabih, blatnih zavrčkih cestah vsled prehlajenja zgubili zdravje, da bi poročal »Štajercu«, da si »i š č e j o« zdravja?! Kaj ne, takrat bi o tem molčal in bi se raje ozrl na glasbeno polje... — Z odličnim spoštovanjem Josip Pravdič, kmet v Gorčaku, žup. Zavrč.

V Zrečah se je minulo leto ustanovila »Družba Marijina« za mladeniče in za dekleta. V oddelku dekliškem je smrtna kosa prvo pokosila Terezijo Mumelj. Nam se poroča, da so duhovne sestre njene ob pogrebu za dušo pokojnice za njo darovale sv. obhajilo, in da je sploh pogrebna slavnost vršila se ljubko-lepo.

Brezje pri Oplotnici. Dne 12. avg. 1902 popoldne izginila je deklica Antonija Pec, rojena 4. maja 1885 pri Sv. Lovrencu nad Mariborom, vzrejena pa »pri Mihecu« v Bezini in odtod je v šolo hodila v Zreče. Če kdo zna za osodo dekle, naj bi dobrohotno naznanil obč. uradu v Oplotnico pri Konjicah.

Sv. Jernej pri Konjicah. Pustni čas je že daleč za nami, a vendar si še ne more pomagati neki možak naše fare, ki sliši na ime Pust, da bi ne uganjal s svojim dopisom v »Štajercu« št. 10. nekakih pustnih šal. Pust jo pa res zna tako zarobiti, da more ugajati samo onim pametnim ljudem, katerim je »Štajerc« nekaki evangelij. Robil jo je pa dolgo, ker je menda sam ni mogel, a zarobilo se je. — Ude bralnega društva ter dekleta in fante, ki ljubijo lepo petje in pošteno veselje, pa gotovo malo vznemiri, če so v očeh »Štajerčevih« pristašev manj pametni in manj pošteni ljudje. Kar se pa tiče moje osebe, ne bom odgovarjal na podlež napade »Štajerčevega« dopisnika, samo povem mu, da ostanem, kakršen sem. Dopisnik najbrž ne more pozabiti, kako je bilo takrat, ko sem prišel po šolskem popisovanju prvič v njegovo hišo, kjer me je povabil na kupico vina, potem pa me pričel nadlegovati s prošnjo, naj odpustim njegove otroke s 13. letom kar tako iz šole. Če

mu pa kazni radi šolskih zamud, katere je zaslužil s svojo upornostjo in zanikernostjo, delajo preglavico, ne morem za to. Tudi ne morem pomagati, če so hoteli ostati njegovi otroci v znanju nemščine med najslabšimi. — Kaj pa pomeni podpis »Naprednjaki«? Dopisnik hoče menda reči: »Napredujte kakor jaz! saj veste, kaj sem bil nekaj in kaj sem sedaj.« — Mirni bodite, pa bo mir! — Josip Čeh, nadučitelj.

Sv. Jurij ob juž. žel. Kaj premore požrtvovalnost in izobrazba slovenske mladine, v to nam je pač najlepši dokaz tukajšna veselica kat. bralnega društva, katera se je vršila v nedeljo, dne 10. maja. Pravzaprav bi se morala ta veselica nazivati »mladeniška veselica«; kajti pri njej je večinoma delovala nadebudna šentjurska mladina. Komaj dobro pol leta je preteklo, kar se je ustanovilo, vsled neumorne delavnosti g. podpredsednika Fran Žličarja in za narodno stvar vnetega mladeniča, organista g. Viktor Šmigovca, to prekornostno društvo in že je priredilo svojim članom veselico, pri kateri so sodelovali gg. tamburaši in domači pevci. Največjo pozornost pa je seveda obračala na se mladina, ki je v prvič, izvzemši nekatere male napake, prav dobro predstavljale dve šalo-igri: »Petelin« in »kmet Gašpar«. Za vsakim dejanjem obeh iger so izborni zapeli naši pevci, ki so se pokazali ta dan v vsej svoji izurjenosti, na kar jim je sledila od občinstva burna pohvala. Tako se je vršila ta prva veselica kat. bralnega društva, v katerej je nepričakovano dobro nastopila naša mladina. S tem pa je tudi menda zamašilo grla dolgojezičnim širokoustnežem, ki pri vsaki priliki povdarjajo svoje prijateljstvo do kmetov, v resnici pa kmeta najbolj prezirajo. Nu, pa »kmetavs« — kakor ga nazivajo — tudi spoznava te svoje brezversko-nemčurske ljubčke, ter jim čedalje bolj hrbet obrača.

Sv. Andraž nad Polzelo. Poročalo se vam je že, da prihaja vrli »Naš Dom« v obilnem številu v našo sredino. Ali želeti bi bilo, da bi se pridružilo še več naročnikov in naročnic. Kajti precej je še fantov in deklet, ki še nimajo tega prepotrebne lista. Pa gotovo sem prepričana, da ko bi si ga enkrat naročili, bi ga potem gotovo ne opustili. Pa še nekaj imam na srcu. K nam namreč prihaja tisti dihur, ali kakor se mu že pravi — ptujska krota, katera vsak kot natekne in okuži s svojim prihodom. Vendar veliko jih ni, in bi lahko vse na prste prešteli. Ali možje, spametujte se in nikar ne verujte v tega potuhnjence. Fantje in dekleta, prebudite se in za vzor si vzemite drugo mladino, katera krepko napreduje. Pristopite k našemu kat. izobraževalnemu društvu, ki vam je na razpolago. — Ana Znana.

* * *

Kako in katere učitelje častijo koroški Slovenci. Katoliški list nemških katolčanov »Kärntner Zeitung« je prinesla 26. aprila t. l. iz Škocijana dopis sledeče vsebine: V Škocijanu je trirazredna šola. Pred kratkim sta to šolo zapustila dva učitelja. Jeden se je preselil na Štajersko, kjer je dobil učiteljsko službo, drug pa je prosil za neko nadučiteljsko službo, katero je tudi dobil. Po odhodu obeh gospodov bi naj prišel v Škocijan gosp. Bohrer iz Ovber, proti kateremu bi ne imeli ničesar,

samo to nam ne ugaja, da slovenski ne zna, ter da bi moral delovati v popolnoma slovenskem kraju. Med tem pa zvemo, da tudi ovberski učitelj ne pride v Škocijan. Zgodilo pa se je to najbrž radi sledeče dogodbice. Učitelj M., ki se je preselil na Štajersko, je bil pri otrocih jako priljubljen. Kot Slovenec in v slovenščini sprašan učitelj je v razredu svojega tovariša Nemca, ki je postal nadučitelj, tudi podučeval slovenščino. Ko se je poslavljaj, je prišel v drugi razred, da tudi od istih otrok vzame slovo. Veliko otrok je jokalo. Ko se je gospod M. odstranil iz razreda, rekel je g. S.: »Jaz bom tudi šel od vas, ali se bodele tedaj tudi jokali?« Če hočeš zvedeti resnico, vprašaj norce in otroke. In kaj so rekli otroci? Enoglasno se je zaslišal glas: »Ne bomo se«. Bil je ogenj v strehi, učitelj S. je bil hudo razžaljen. Rekel pa je tudi, da bode odsvetoval vsakemu učitelju, da bi prosil za službo v črnem klerikalnem Škocijanu. In tako bi se res skoraj zgodilo, da bi moral podučevati gospod nadučitelj sam Čudno vendar! Nemškutarsko gnjezdo, mesto Velikovec, ima 15 učiteljskih moči, Škocijan, ki tudi nima manj prebivalcev, posebno ker je več kakor pol kamenjske fare v Škocijan všolane, pa naj ima samo enega učitelja. Sicer pa ljudje pri svoji zdravi pameti mislijo tako: Če nam učitelja ne date, pa bode poldnevni poduk, kakor je to tudi bilo, predno da je prišel novi učitelj, gosp. Rabl iz Sel. Hvala Bogu, da imamo še precej zdravega našega starega g. nadučitelja Lesjaka, kateri so nam vzgojili celi rod. Ta gospod dajo mladini s svojim lepim obnašanjem pravi vzgled, grejo k sv. maši in k sv. spovedi. Radi tega pa jih ljudstvo tudi časti in spoštuje, »kakor očeta in prijatelja«. Dopisovalca »Kärntner Zeitung« bodo gotovo radi tega nekateri ozmerjali kot nasprotnika šole; ne more se pomagati, zapisava in poročava je gola resnica.

Iz Škocijana na Koroškem. Prvi majnik je bil za našo faro dan radostnega veselja, ker smo tedaj dobili novega župnika č. g. Ant. Mikuluša. Sprejem, ki jim je bil pripravljen v četrtek 30. aprila je bil prav slovesen; topiči so gromeli na dveh straneh, na naši znani kuri ter v Piskerčah. Iznad cerkve in iz farovža, ki je sedaj na novo popravljen, so visele zastave. V soboto pred inštalacijo je škocijanski možki zbor ubrano zapel novemu g. župniku par lepih pesmic. Prava slovesnost pa se je vršila šele v nedeljo dne 3. majnika, ko so prihiteli poleg mnogih drugih duhovnikov, milostljivi gospod prošt iz Dobrlevasi, ter slovesno inštalirali novega gospoda. Pridiga, katero so imeli gospod prošt o dolžnostih dušnega pastirja, kako mora voditi Jezusove ovčice in kako morajo krščanski Slovenci spoštovati in ljubiti svoje dušne pastirje: ta pridiga je bila res prisrčna in lepa. Ljudstva je bilo sila veliko od vseh krajev, približno toliko, kakor na kvaterno nedeljo o Binkošti. Prisrčna je bila tudi napitnica, katero so zgovorili stolni kanonik dr. Somer novemu gospodu župniku. Odhajajoči provizor g. Poljanec, ki so se preselili v Tinje, so nabrali med gospodi, katere so povabili novi gospod župnik, 15 kron za našo pošteno krščansko slovensko šolo v Šent Rupertu pri Velikovcu. Novemu gospodu župniku želimo mnogo božjega blagoslova v prijaznem slovenskem

Škocijanu. — Velika nesreča je zadela kmeta Vedenika, p. d. Raubarja v Vogljah v petek, dne 1. majnika. Vse gospodarsko poslopje in hišno stanovanje, skupaj 6 ruštev je uničil ogenj, katerega je gotovo zanetila hudobna roka. Bog potolaži ubogega kmeta z družino, katera ima toliko škode.

Tinje na Koroškem. Novi gospod prošt, jako vnet dušni pastir naše fare, so napravili na belo nedeljo šolarskim otrokom in njihovim starišem veliko nedolžnega veselja. Prvo sv. obhajilo se je namreč obhajalo letos prvokrat prav slovesno, otroci so dobili za spomin sveče in lepe podobice, v proštini pa zajuterk. Bodi dan prvega sv. obhajila ljubi mladini zmiraj v prijetnem spominu, med našim koroškim slovenskim ljudstvom pa se razširjaj zmiraj bolj in bolj goreča ljubezen do sv. zakramentov in cvetijo rožice pobožnega krščanskega življenja. Drugod ni rešitve za naše ljudstvo, kakor v pravi krščanski poštenosti in goreči pobožnosti. Toraj na delo za versko prepričanje našega ljudstva!

Iz dobrlovaške okolice. Sv. Florjan je svetnik, katerega slovensko ljudstvo prav rado časti. Na poseben način ga pa častijo naši fantje s tem, da gredo »Florjana pet«. Na predvečer se zberejo in gredo od hiše do hiše in pred vsako hišo pojejo pesem sv. Florjana; nazadnje zapoje eden »kikiriki«, kar je znamenje za gospodarja, da mora prinesiti nekaj jajc ali »zabele«. Te darove pobirata dva fanta eden s »cekarjem« za jajca, eden pa s piskrom, seveda je tukaj dosti smeha in marsikatero jajce se zbije v suha grla vrlih pevcev. Prav lepo so peli lovanški fantje, ki so skoraj vsi pevci, ravno tako tudi gosliški. Ker so imeli ti pa posebno velik »cekar«, zato so jo udarili tudi v sosedne vasi in luna je že šla spat predno so vse obhodili. — V nedeljo nato se zberejo mladenči v kakšni kmečki hiši in imajo takomenovano »cvrtje«; saj je pa tudi dovolj jajc in zabele. Tukaj se kratkočasijo in prepevajo lepe slovenske pesmi, in če se malo zasujejo, kdo bi jim zameril. Z mladenči se pa veselijo tudi stariši in cela vas v prav poštenem veselju. Tako je prav, mladenči začnite se tudi pri nas na Koroškem združevati in marsikatero veselo uro boste še preživeli. Vzduženju je moč. — Pa tudi dekleta imajo ta mesec svoje veselje s šmarnicami. Ker ima pri nas vsaka vas svojo cerkev — imamo namreč 9 podružnic — zato se šmarnice v vsaki vasi opravljajo. Srce se smeje človeku, ko vidi s kolikim veseljem se vdeležuje te pobožnosti vse, staro in mlado. Gotovo ima pa tudi majnikova kraljica veliko radost nad dekletami, ki ji s tolikim veseljem prepevajo mile pesmi. Mladine, ki se na ta način razveseljuje, Marija gotovo ne bo zapustila.

Šmihel pri Pliberku. V nedeljo, dne 7. junija počaste nas s svojim obiskom ljubljanski igralci slovenskega gledališča z g. Danilom na čelu. Ker so isti iz svojih nastopov po raznih krajih Štajerske občinstvu že dobro znani, in ker je Šmihel edini na Koroškem, kateri bode sprejel slavno družbo v svoje središče, je pač pričakovati najštevilnejšega vsestranskega obiska iz vseh slojev in krajev. Igrale se boste dve igri: »V Ljubljano jo dajmo« ali »Oče in oči ali ženski Otelo«. Prva igra vrši se ob 4. uri popoldne, po igri

bodo skrbeli za kratek čas pevci in tamburaši «Gorotanci». Druga igra je ob 1/2 8. uri zvečer. Ker je zveza z vlakom tako k prvi, kakor k drugi igri za prihod in odhod na vse strani jako ugodna, za to upamo, da se vidimo 7. junija premnogi Slovenci iz Koroške, Štajerske in Kranjske. Nihče naj ne zamudi tega prekrasnega dneva! Društva se pa prosijo, da prirede ta dan svoje izlete v slovenski, narodni Šmihel, da nasprotniki uvidijo, kaj da tudi mi premoremo. — Na svidenje!

Koroške novice. Novemu slovenskemu zdravniku dr. Hudelistu so najeti velikovski fakini nemške bande razdejali slovenski napis. To so ljudje! V sredo in nedeljo jim slovenščina teče kakor reglja, ker jim je ljub slovenski denar, drugače pa nas sovražijo in zaničujejo! — Velika škoda za okolico je to, da so v Velikovecu, razven dveh v letu, upeljane samo nemške pridige. Bližnje farne cerkve v okolici so prazne, ker ljudje ob nedeljah in praznikih pojdejo v mesto po opravkih, ali tudi brez potrebe. Ljudstvo ne sliši nikdar božje besede in ni se čuditi, če se že mladina popolnoma odvadi krščanskemu življenju in skoraj podivja. Naj se upelje vsaj v Velikovecu v nedeljo vsaj ena slovenska pridiga, poslušalcev bode dovolj. Nemcem zadostuje jedna; še tiste ne poslušajo. — Dne 27. aprila zvečer je gorelo pri Serajniku v Mrzli vodi, škoda je velika. — V Mohličah popravljajo farno cerkev; obhajajo se tam letos tudi šmarnice. Škoda, da zapustijo faro skrben dušni pastir č. g. Dobrovc, ter se preselijo na sv. Višarje. Sedaj bodo oskrbovali župnijo kamenjski g. župnik. — Nekaj žalostnega se je pripetilo v Prevaljah. Trije šolarji so si s svojimi dolgimi prsti prilastili nekaj denarja, za katerega so si nakupili hudičevega olja ali žganja in sicer kar pol litra. Domov grede iz šole so obležali, ker jih je žganje vrglo. To je »fortšrit« slavnih koroških šol. — Na Strazišču v Prevaljah so pri popravljanju hleva, ko so kopali zemljo za nov zid, našli na človeške kosti, ki so vse ohranjene. Zraven je ležal močno zarjavel kuhinjski nož. — Novomašnikov v krški škofiji bode letos 10; med temi so 4 Slovenci in sicer: Iz četrtega leta gg. Jan. Kogelnik iz Črneč pri Sp. Dravogradu, Rozman Jakob iz Št. Jurija pri Celovcu, Serajnik Peter iz Kaple ob Dravi. Iz tretjega leta Smodej Franc od Sv. Martina na Spod. Štajerskem. — Dr. J. Brejc, izvrsten slovenski odvetnik v Ljubljani, mož pravega katoliškega prepričanja, sorodnik rajnega kanonika Alijančiča, se preseli 1. avgusta v Celovec. Dal Bog, da bi mu sreča med koroškimi Slovenci bila mila. To je tisti mož, ki je v prejšnjih letih večkrat na shodih govoril in vzbujal ljudstvo, in katerega so v jeseni pred volitvami poleg č. g. Podgorca v Kokiju s kostmi vred hoteli pohrustati velikovski in dobrolski nemškutarji. Ha! ha! — V Vabni vasi so z dnem 1. maja dobili pošto oddajalnico, ki ima trikrat na teden zvezo s pošto v Tinjah. — Celovski mesarji so zvišali ceno govejemu mesu za 8 vinarjev kilo. Kupovalcem to sevé ni po godu. V pondeljek je bil shod, na katerem se je zoper tako povišanje ugovarjalo. — V Voglu, občina Št. Jakob, je 71letni bajtar Flor. Peternel skočil v Dravo in utonil. — Predor v Področici je sedaj dolg 1718 metrov. — Beljačani posnemajo Celovčane vsaj v napravljanju dolgov. V zadnji seji občinskega odbora so sklenili, da vzamejo na posodo

300 000 kron. Ali bo tudi za te morala jamčiti deželna? — Nadvojvoda Franc Ferdinand je dne 7. t. m. dospel v Bitinje nad Svincem in se od tam podal na lov na Svinjsko planino.

Duhovske zadeve. Dne 30. aprila je bil č. g. dekan Jan. Wieser v kn. šk. kapeli v Celovcu umeščen na proštijo Podkrnos, v nedeljo dne 3. maja pa v Škocijanu tamošnji novi župnik, č. g. Ant. Mikuluš. — Na sv. Višarje gredo letos č. g.: Jos. Dobrovc, provizor v Mohličah, kot zakristan; Jan. Loigge, kaplan v Št. Ilju, in o. Mavrus Rožman, kapucin iz Lipnice na Štajerskem. — Č. g. Štef. Sakelšek, župnik v Št. Juriju ob Zili, je imenovan za župnika na Visoki Bistrici. Č. g. Fr. Hafner, provizor v Arijah, je imenovan za župnika ravno tam.

Odlikovani čebelarji. Kakor znano, je bila meseca aprila na Dunaju velika čebelarska razstava, katero je obiskal tudi cesar. Iz Koroškega je bilo precej razstavljalcev in je odpadlo na Koroško 30 daril. Pač lepo število. Med drugimi so odlikovani gg.: J. Sima v Št. Tomažu, Franc Theuer v Črni pri Vrbskem jezeru, Mat. Prosekar v Kotmarivasi, Ožb. Žerjav v Žiljah, notar Čebul v Beljaku, nadučitelj Eller v Mariji na Zili, J. Kus v Škofjeldvoru, župnik Fr. Silhavy.

* * *

Skrunilec križa. V francoski vasi Langueux, okraja Saint-Brieux se je zgodil pred nedavnim časom silno čuden in nenavaden slučaj. Neki občinski odbornik socijalno demokratične stranke je bil kupil od svojega sosedu večjo parcelo ozemlja, na kateri je stalo ob razpotju staro znamenje, velik križ s podobo Križanega, kot spomin na nekdanje pobožne prednike sedanjih rdečkarjev. Ta starodavni križ pa je bil novemu lastniku, socijalnodemokratičnemu odborniku silno zopern, že zato, ker se je bal, da bi ga ne razupili za klerikalca in pobožnjaka. Sklenil je bil torej, da mora to staro znamenje spraviti strani. Nekega dne, malo pred volitvami, pa se je namenil lastnoročno podreti križ in tako odstraniti pričo dolgoletnega vražarstva, kakor je sam dejal. Vzel je torej ostro sekiro in se napotil na razpotje, kjer je stal križ. Ne da bi bil kaj pomišljal, je začel izpodsekavati debel hrastov, a že precej trhel hlod, na katerem je stal križ. Iveri so letele daleč na okrog in v par trenutkih se je začelo znamenje majati. Ko je tedaj vrgel strani sekiro in poskušal z rokami podreti znamenje na tla, je stresnil z vrha križa majhen, bronast kip Matere božje, katerega ni bil prej niti dobro opazil. Slučaj pa je hotel, da mu je padel kip Matere božje ravno na glavo in teža brona mu je prebila črepinjo. Tako je umrl »slučajno« zasramovalec križa v nekaterih dneh.

Hudobnež. Neki tovarnar za izdelovanje klobas v Kristjaniji se je sprl z nekim odjemalcem. Zadnji mu je prisegel maščevanje. Ko je bila nekega dne prodajalna polna kupcev, vstopi z naglico maščevalec v prodajalno, vrže mrtvo mačko na mizo rekoč: »Tu je dvanajsta! Nimam časa ... račun prinesem pozneje!« ter ravno tako hitro odide. Seveda so kupci z zgražanjem zapustili prodajalno.

Zarota zoper avstrijskega cesarja. Časnik »Post« poroča, da so zaprli nekega ogrskega vojaka, ker je naredil zaroto med ogrskimi četami, da zavratno umore cesarja

Franca Jožefa med prihodnjimi vojaškimi manevri.

Salomonova sodba. V vozu električne castne železnice, poročajo nemški listi, sta se začeli dve stari gospe prepirati, ali naj se okno odpre ali ne. Jedna je trdila, da gotovo umre, ako sprevodnik odpre okno, druga pa je zatrjevala, da jo kap zadene, ako bode okno še dalje zaprto. Od obeh strank kot razsojevalec pozvan sprevodnik ni vedel ne svetovati, ne si pomagati. Kar pade nekemu sopotniku rešilna misel v glavo. »Le odprite okno, gospod sprevodnik«, pravi, »potem umrje jedna; nato pa je zopet zaprite, da umrje še druga; tako bomo končno vendar imeli mir.«

Milijon pozabila. O priliki dohoda angleškega kralja v Pariz prišla je tje tudi neka bogata Angležkinja Mathaus gledat svečanosti. Seboj je imela v malem kovčku milijon frankov in ček na 30.000 frankov. Vse to je pozabila v vozu nekega izvoščka. Ko je prišla v hotel, opazila je svojo nesrečo in hitro je šla k policiji. Med tem je poštene izvošček izgubljeni kovček že oddal pri portirju hotela. Angležkinja se je tega seve iskreno razveselila, pohvalila izvoščeka za njegovo poštenost, a nagrade mu je dala samo — 100 frankov.

Blazni oče prerezal sinu vrat. Kmet Ivan Aslemazov v vasi Bajandur je svojemu šele 7letnemu sinčku na cerkvenem pragu z oštrim nožem prerezal vrat. Morilca so prijeli. Preiskovalnemu sodniku je dejal, da je sinčka daroval Bogu, češ da je bil bolan in da se mu je v sanjah prikazal Bog in mu rekel: »Ivan, povrnil ti bom zdravje, in ti bodeš dobil sina. Kadar bo pa star 7 mesecev, mi ga daruj«. In Ivan je v spanju obljubil daritev. Ravno na dan, ko je bil otrok star 7 mesecev, je oče, kateremu se je očevidno zmešalo, svojemu sinu prerezal vrat.

Romarska cerkev v Lourdesu se ne zapre. Prinesli smo vest, da je name-ravala francoska vlada zapreti lourdske svetišče ter odpraviti s tem romanje v Lourdes. Ker pa je bilo lourdsko prebivalstvo vsled takih vesti skrajno razburjeno, ker bi na ta način izgubilo velikanske dohodke, katere dobiva vsako leto od romarjev, se je baje ministerski predsednik Combes premislil in ne misli nikakor odpraviti te božje poti.

Posebne kuharja za kuhanje kave ima angleški kralj. Ta kuhar potuje povsod s kraljem in mu pripravlja kavo. Tudi ko je bil angleški kralj zadnjič v Parizu, je pri dvornem obedu pil le kavo, katero mu je skuhal ta kuhar. Službo ima ta človek pač prav lahko. Ne dela družega, nego da trikrat na dan kralju skuha kavo, in zato ga je kralj še odlikoval z redom.

Podla šala. Leopoldina Mayer na Dunaju je 1. aprila dobila pismo, pod katerim je bil podpisan njen zaročenec. V pismu je bilo pisano, da se ji zaročenec odpove. Dekle je skočilo v Donavo, iz katere so njeno truplo v soboto potegnili. Sedaj so dognali, da pisma ni pisal njen zaročenec in da si je nekdo dovolil podlo aprilsko šalo.

Nevreden prejem sv. zakramenta.

(Resnična dogodba.)

Neki redovnik iz reda Malih Bratov, ki je misijonaril delj časa po škofiji Versailles, je pisal v katoliški časnik naslednjo

s firmo priporoča
tiskarna sv. Cirila
v Mariboru.

Svoji k svojim!

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Dunajska cesta št. 19 v Medjatovi hiši v pritličju
vsprejema zavarovanja vsakovrstnih poslopij, premič-
nin in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi

16

zvonov proti poškodb.

Pojasnila daje in vsprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v Ljubljani, kakor tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.
Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico. — V krajih, kjer še ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta posel. — Postavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

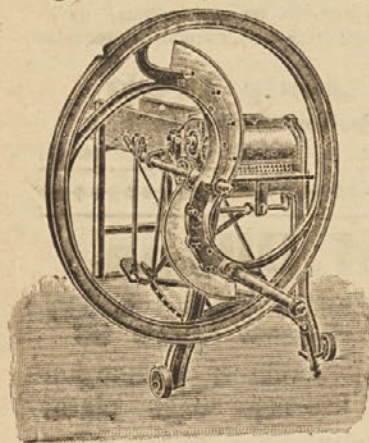
Slovenec! pristopajte k domači zavarovalnici!

Edina slovenska
zavarovalnica.

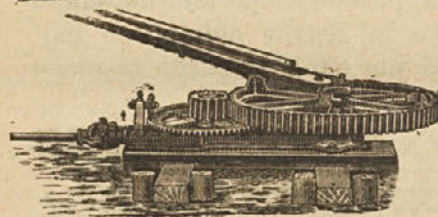
Prva narodna tovarna poljedelskih strojev Josip-a Pfeifer-ja v Hočah pri Mariboru

izdeluje s parno močjo: ročne mlatilnice največje prednosti in trpežnosti, z jeklenim osiščem, ki se vrti v rudeči topovini z mahalnim bobnom, mlatenje z istim lahko izvršujeta od 1—2 osebi; mlatilnice, ki se gonijo z konjsko, volovsko, vodno in parno močjo, ki iztresajo in izčinjajo; rezalnice za klajo, katere režejo od 6 do 75 milimetrov dolgo; rezalnice za klajo, katere režejo od 6 do 100 milimetrov dolgo; vitelje (ali gepelje), s katerimi se gonijo mlatilnice in rezalnice z konjsko ali volovsko močjo; družgalnice za sodje in grozdje; cevi in sesalke za studence in vodovode iz kovanega železa in pocinjene; najnovejše ročne sejalnice, vejalnice, čistilnice, brane za travnike in vsakovrstne druge poljedelske stroje pod enoletnim jamstvom.

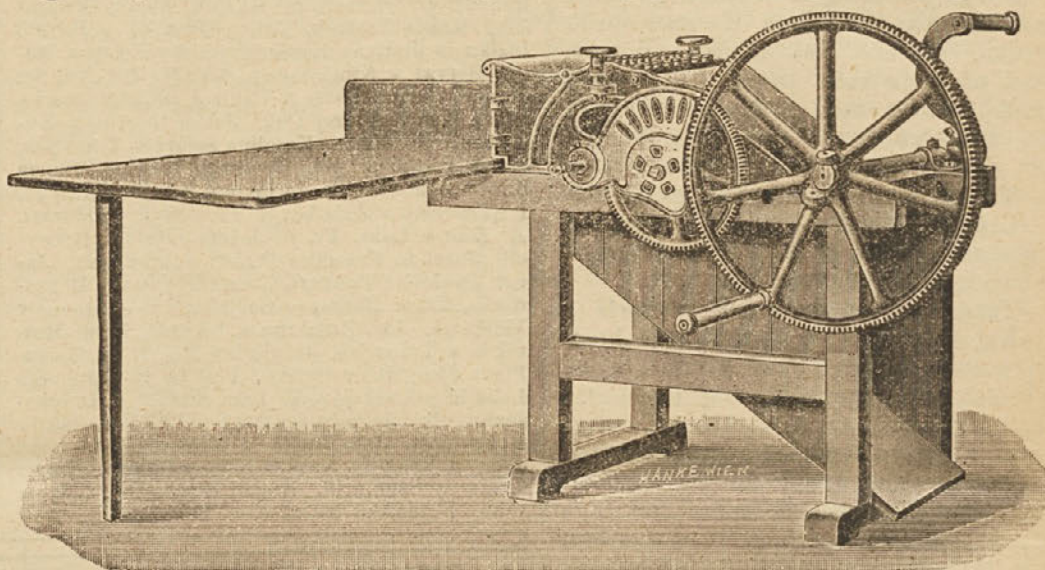
● Popravilo vsakovrstnih strojev izvršujejo se zelo po ceni. ●

Rezalnica

Vitel
ali gepelj

Spričevala.

Dajem Vam naznanje, da sem z mlatilnico, katero sem od Vas kupil 11. julija 1901 popolnoma zadovoljen. Mlatiti sem dal pšenico in oves, — in stroj dela izvrstno. Dva moža njo lahko ženeta celi dan. Jaz bom Vas in Vaše mlatilnice priporočal. Z odličnim spoštovanjem Anton Vraz, župnik.
Sv. Anton v Sl. gor., 6. avgusta 1901.

Preblagi gospod Pfeifer!
Poslano slamoreznico sem sprejel in se Vam za njo srčno zahvalujem, ker bo zdaj mogoče krmo bolj varčno spraviti. Vam udani
Svičina, 21. nov. 1902. P. Rudolf Vagaja, župnik.

Spoštovani gospod J. Pfeifer!
Prav zadovoljen sem z Vašo mlatilnico.
Spoštovanjem Franc Verhoussek.
V Gornih Lažah, 29. aprila 1902.

Gospod J. Pfeifer!
Z mlatilnico, katero ste mi poslali, sem prav zadovoljen, ker dobro izvršuje svoj poklic. Vas bodem priporočal. S pozdravom Sim. Obloušek.
Köbl, 19. sept. 1902.

Gospod Jože Pfeifer!
Naznanim Vam, da sem jaz popolnoma zadovoljen z mlatilnico, katero sem kakor naročeno od Vas sprejel. Priporočam vsakemu, kateri mlatilnico potrebuje, naj si njo naroči pri g. Jožef Pfeifer-ju v Hočah. Spoštovanjem Johan Omulec, kmet.
Sv. Anton v Sl. gor., 26. jan. 1902.

Srčna zahvala blagorodnemu g. Jožefu Pfeifer.
Za sprejeti mlatilni stroj, da bi nepoškodovan služil mnogo let nam, ako se poškoduje, se priporočamo Vašim popravkom. In tudi naši kmeti se priporočajo za drugo leto Vašim strojem.
Srčen pozdrav Lorenc Cajnkar.
V Rakovcih, 18. avg. 1901.

Cenjeni gospod tovarnar!
Zahvalujem se Vam za mlatilnico in tudi Vam

poslem spričevalo, ker z mlatilnico sem popolnoma zadovoljen. Vas pozdravlja Martin Bočko.
Hrastnik, 17. marca 1903.

Ta prva hvala za dobro mlatilnico, katero sem od Vas dobil, sem silno zadovoljen. Prosim pošlite mi stroj za sadje po najnižji ceni.
Vaš prijatelj Alojz Vračko.
Sv. Jakob v Slov. gor., 7. sept. 1902.

Blagorodni gospod Jožef Pfeifer v Hočah!
Za sprejeti mlatilni stroj in za gepelj se zahvalujem, ker se z enim konjem izvrstno mlati. Jaz spodaj podpisani priporočam, ako si želi kdo mlatilnico ali gepelj naročiti, naj si naroči pri g. Jož. Pfeifer-ju v Hočah, kateri izvrši hitro svojo delo.
Spoštovanjem Janez Kristovič, posestnik.
V Bukovci pri Sv. Marku, 9. avg. 1902.

Spoštovani gosp. Jožef Pfeifer!
Naznanim Vam, da sem z mlatilnico, katero sem od Vas kupil, popolnoma zadovoljen. Mlatili smo pšenico, žito in oves in na splošno zadovoljnost, kakor pravilno izvršuje ta stroj svojo nalogo. Vas bodem vsakemu priporočal. Vas pozdravljam
V Kamci, 8. sept. 1902. Matija Molc.

Blagorodni gospod!
Naznanim Vam, da sem popolnoma zadovoljen z rezalnico, ktera mi služi prav ogodno rezanju vsake vrste krme. Vas vsakemu priporočam, kateri si želi rezalnico kupiti. S pozdravom
Janez Bauman, posestnik.
Na Humu, 29. febr. 1903.

Velecenjeni gospod!
Mlatilnico, katero ste mi izdelali, služi dobro svojemu poklicu, vsled tega se Vam zahvalujem in ostanem z odličnim spoštovanjem Vaš
V Savei, 22. vinotoka 1902. Jakob Rižnar.

Zahvalujem se Vam za poslano mlatilnico, ker dobro delo izvršuje. Vas pozdravljam
V Gorici, 25. marca 1903. Franc Ašič, posestnik.

Gospod J. Pfeifer!
Mlatilnico sem sprejel in mi do sedaj že ustrega. Spoštovanjem Mihael Mandl.
Sv. Križ, 12. oktobra 1902.

Naznanjam Vam in se zahvaljujem za mi poslano rezalnico. Prav dobra je, Vas priporočam, kdo si hoče kupiti dobro rezalnico, naj si njo pri Vas naroči, bo jako zadovoljen. Vas pozdravljam
Sv. Kunigunda na Pohorju, Franc Gričnik.
23. marca 1903.

Spoštovani gospod!
Naznanim Vam, da je dobra mlatilnica, katero sem si od Vas pripeljal. S pozdravom
V Obrižu p. Središče, 18. avg. 1902. Ivan Borko.

Blagorodni gospod!
Naznanim Vam, da sem z mlatilnico, katero sem pri Vas kupil, popolnoma zadovoljen. Tudi mi pošlite naročeni Trieur (ali čistilnico), ker njo silno potrebujem. Spoštovanjem
V Juršincih, 11. marca 1903. Jakob Majeric.

Vaša mi poslana ročna mlatilnica je izvrstno dobra, sem z njo popolnoma zadovoljen. Z odličnim spoštovanjem
Alojz Škrinjar, kmet.
Libanja, 22. vinotoka 1902.

Silno dolgo mi niste poslali mlatilnice, a vendar je prišla in sem s tisto tudi prav zadovoljen. Vas bodem priporočal. Vas srčno pozdravlja
Bilča ves v Rožni dolini Bistrica, F. Martič.
23. decembra 1902.

Spoštovani gospod!
Naznanim Vam, da sem Vam denarje za mlatilnico poslal, in sem z njo tudi prav zadovoljen. S spoštovanjem Franc Čuš.
V Gaberniku pri Juršincih, 15. julija 1902.

Gospod Jožef Pfeifer!
Zahvalim se za mi poslano železne cevi in sesalko za moj studenec. Vleče vodo prav dobro. S pozdravom Franc Marin.
Malevina pri Sv. Tomažu, 14. marca 1903.